

ВИДАТНІ НАУКОВЦІ В ГАЛУЗІ «ЕКОЛОГІЇ»

Романюк Юлія Олександрівна, ст.гр. 22-3

Науковий керівник: викладач

Землепорядних дисциплін

Малимон С.С

Рівненській державний аграрний коледж

Шварц Станіслав Семенович. Станіслав Семенович Шварц народився в 1919 році в Катеринославі (Дніпропетровську). Дитячі та юнацькі роки пройшли в Ленінграді. Школярем він займався в гуртку юних зоологів при Ленінградському зоопарку, а потім при Зоологічному інституті АН СРСР. У 1937 році, після закінчення школи, він вступив на біологічний факультет Ленінградського університету. Навчання перервала війна, Станіслав Семенович пішов добровольцем на фронт. Університет він закінчив у 1942 році і вступив до аспірантури. У 1946 році він захистив кандидатську дисертацію на тему "Ефективність криптической забарвлення". У цьому ж році він переїжджає до Свердловська. Далі вся його діяльність пов'язана з Інститутом біології УФАН СРСР. Він очолив групу зоологів, яка в 1952 році отримала статус лабораторії.

У 1954 році захистив докторську дисертацію на тему "Досвід екологічного аналізу деяких морфофізіологіческих ознак наземних хребетних".

У 1955 році Станіслав Семенович очолив Інститут біології УФАН СРСР, перетворений їм в Інститут екології рослин і тварин. У 1966 році обраний член-кореспондентом АН СРСР, в 1970 році – дійсним членом АН СРСР. У цьому ж році він створив і став першим головним редактором журналу "Екологія", редакційною колегією якого Станіслав Семенович керував до останніх днів свого життя. Безперечною заслугою Станіслава Семеновича можна вважати розробку методу морфо- фізіологічних індикаторів для визначення стану і

прогнозу розвитку популяцій тварин. Їм сформульовано нове визначення популяції, що відображає її особливу функціональну роль у системі виду, у пристосуванні до умов існування і в еволюції. Сформульовані ним подання про екологічні закономірності еволюційного процесу лягли в основу монографії "Деякі питання проблеми виду у наземних хребетних тварин" (1959). Станіслав Семенович вніс істотний внесок у розвиток популяційної екології тварин, хімічної екології водних тварин. Його теоретичні дослідження дозволили вирішити і ряд практичних питань, пов'язаних з раціональним використанням природних ресурсів тваринного світу.

Наприкінці 50-х років С.С. Шварц зосередив увагу на вивчення популяцій тварин Крайньої Півночі, в результаті чого з'явилася монографія "Шляхи пристосування наземних хребетних до умов існування в Субарктиці" (1963, 1971). Роботи з вивчення механізмів еволюційних процесів у популяціях були підсумовані в 1969 році в монографії "Еволюційна екологія тварин", а після смерті вченого вийшла книга "Екологічні закономірності еволюції" (12.1980).

Станіслав Семенович сформулював ряд положень, що мають значення для розвитку теорії медицини, зв'язав метаболічну регуляцію росту з проблемами геронтології та онкології. У сфері його наукових інтересів були і взаємини людини і біосфери. Він досліджував екологічні наслідки антропогенного впливу, розробляв принципи прогнозування антропогенних змін, ставив питання про розробку уявлень про оптимальний ландшафті. Він наполягав на необхідності створення екології людини як галузі знання. Станіслав Семенович неодноразово представляв радянську екологію на міжнародних конгресах, з'їздах, симпозіумах і конференціях. У 1971 році він був обраний головою Міжнародної комісії з вивчення тундри з міжнародної біологічної програми, був членом Міжнародної академії зоології в Арге, Міжнародного екологічного суспільства. Більше 250 наукових робіт – такий підсумок наукової діяльності Станіслава Семеновича.

Леонтий Григорович Раменский (1884-1953) – російський ботанік, геоботаник, еколог рослин і географ. Один з основоположників вчення про морфології географічного ландшафту, згідно з яким географічний ландшафт – конкретна територія, однорідна за своїм походженням та історії розвитку, що володіє єдиним геологічним фундаментом, однотипним рельєфом, загальним кліматом, однаковим поєднанням гідротермічних умов, ґрунтів, біоценозів і закономірним набором морфологічних частин.

критик концепції дискретності рослинності. Раменский вважав, що кожен вид індивідуально розподілений у просторі і по-своєму приходить і йде зі спільноти при його зміні, рослинність – це безперервне явище, багатовимірний безперервний об'єкт. За Раменському, рослинність – безперервна мозаїка популяцій видів рослин, пов'язаних з умовами середовища. Вивчав природні кормові угіддя Радянського Союзу; в 1932 очолив їх інвентаризацію в масштабі СРСР. Роботи Раменського з теорії фітоценозів отримали широке визнання і сприяли раціональному використанню сінокосів і пасовищ. Навчався в Петроградському університеті (закінчив у 1916). У 1908 у складі ботанічного відділу взяв участь у Камчатській експедиції Ф. П. Рябушинського, досліджував болота і озера, вивчав мохи і водорості, збирав колекції матеріалів по цих групах, допомагав вести метеорологічні спостереження, зробив докладний опис озер Близького, Далекого, Нічікінського і Халактирського, а також Пірятинської тундри. Разом з іншими учасниками експедиції обстежив Тарінську бухту, Пірятинського долину і Пірятинські ключі, Коряцький вулкан, Авачинську тундру і околиці Халактирського озера. З 1911 по 1928рр. працював у Воронежській губернії (у тому числі у Воронежському університеті), з 1928 – у Державному інституті лугової і болотної культури (нині Всесоюзний науково-дослідний інститут кормів імені В.Р. Вільямса). У 1932-1934 під керівництвом Л. Г. Раменського була проведена інвентаризація природних

кормових угідь; були узагальнені відомості про площі окремих типів лугів в областях і республіках. 1935 – доктор біологічних наук .

Реймерс, Микола Федорович

(1931-1993) – радянський зоолог , еколог, один з головних учасників становлення заповідної справи в СРСР. Доктор біологічних наук, професор . Н. Ф. Реймерс – син Ф. Е. Реймерс , відомого фізіолога рослин. На початку 1950-х років у зв'язку із загальною ситуацією в радянській біологічній науці батько Реймерс разом з родиною був змушений переїхати до Іркутська, а Миколі Федоровичу, після закінчення першого курсу МДУ, довелося

перейти на другий курс Іркутського університету. До 1961 року, коли Реймерс повернувся до Москви, на великих територіях від Сахаліну до Центральної Сибіру їм були проведені багаторічні й великі польові наукові роботи, присвячені ролі птахів, дрібних ссавців і комах в організації екосистем. Результатом цих робіт стали монографії «Комахоїдні і гризуни верхньої Лени» (1963) і «Птахи і ссавці південної тайги Середньої Сибіру» (1966) , а також безліч статей.

З початком 1960-х років область інтересів поступово починає зміщуватися у бік теорії та практики організації заповідної справи. У 1966 році він стає заступником директора з науки Приоксько-терасного заповідника; в 1968-1969 роках працює в Головному управлінні з охорони природи, заповідникам і мисливському господарству Міністерство сільського господарства СРСР. Від проблем аутоекології та популяційної екології Реймерс згодом переходить до вивчення проблем теоретичної екології, еколого-економічної науки (біоекономіки) та екології людини. Активно пропагує і популяризує науку, охорону природи, заповідна справа та раціональне природокористування (в

журналах «Наука і життя», «Природа», «Хімія і життя» і газетних публікаціях), багато виступає з лекціями. На посаді керівника лабораторії і головного наукового співробітника працював у ЦЕМІ РАН, потім – в Інституті проблем ринку (створеного на базі ЦЕМІ). У 1988 році стає першим головою Екологічного союзу СРСР. З 1992 року – один з організаторів і перший декан екологічного факультету МНЕПУ. Після тривалої хвороби помер в 1993 році. З 1993 року в МНЕПУ щорічно проводяться Наукові читання пам'яті М. Ф. Реймерса.

Список використаної літератури:

1. Анісімова С., Риболова О.В., Поддашкін О.В. Екологія. — К.: Грамота, 2001.— 136с.
2. Білявський Г.О., Падун ММ., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. — К.: Либідь, 1995. — 368 с.
3. <http://www-ecology.univer.kharkov.ua/uk/entrants/school-for-young>